

מהמילה אל הטקסט השלם

תוכנית לקידום מיומנויות כתיבה טיעונית

מהמילה אל הטקסט השלם

תוכנית לקידום מיומנויות כתיבה טיעונית

רקע:

מיומנות הכתיבה היא מיומנות יסוד הדרושה לכל אדם, הן בפן הקוגניטיבי-רגשי (ארגון מחשבות ועיבוד חוויות) והן בפן המעשי (ביטוי עמדות, תכנון משימות ועוד). התוכנית המוצעת להלן נועדה להעניק מסגרת פדגוגית אחידה לצורך הוראת נושא כתיבת החיבור, במסגרת תוכנית ההשכלה של שירות בתי הסוהר. התוכנית מתכתבת עם העקרונות להוראת מבוגרים (Andragogy) וכן עם האתגר הכרוך בהוראה בסביבה נטולת טכנולוגיה.

מטרות התוכנית:

1. קידום מיומנויות אורייניות: הרחבת אוצר המילים ושימוש תקין בסוגי משפטים שונים.
2. פיתוח יכולת הכתיבה באופן הדרגתי: ממילה למשפט, ממשפט לפסקה ומפסקה לטקסט לכיד.
3. בניית תחושת מסוגלות אישית: הפחתת החרדה מתהליך הכתיבה, באמצעות יצירת חוויית הצלחה מדורגת.
4. קידום מיומנויות מסדר חשיבה גבוה: ניתוח והבנת טקסט, לצד הצגה והנמקה של טיעון בצורה מובנית ומשכנעת.

מארג התוכנית ותוצריו:

מדריך למורה - שמונה מערכי שיעור מלאים, המפרטים את מהלכי ההוראה ואת הפעולות שיש לבצע בכל אחד משלבי השיעור.

ערכת עזרי הוראה - אמצעים מוחשיים המלווים את מערכי השיעור (כרטיסיות, משחקים ואמצעי תרגול והערכה נוספים, כמפורט להלן).

מחברת מלווה לכל משתתף - מחברת אישית המתעדת את התקדמות תהליך הכתיבה של התלמיד (מהמשפט הבודד ועד לטקסט השלם). המחברת תכלול כתיבה המשקפת את התהליך שהתלמיד עבר (רפלקציה אישית).

יחידה א' ממילה למשפט

מבוא:

לא אחת אנו מנסים לרתום את תלמידינו לתהליכי כתיבה ארוכי טווח, אך בבואנו לעשות כן אנו רואים כי חסרות להם המיומנויות הבסיסיות הדרושות לשם כך. יחידה זו מבקשת לשים דגש על מיומנויות הבסיס: מהרחבת אוצר המילים, עבור באימון שריר הכתיבה באמצעות כתיבת משפטים קצרים וכלה בטיפול המודעות הסמנטית.

לאחר שנבנה עם תלמידינו את הבסיס בצורה הדרגתית ואיתנה, נוכל לרתום אותם לתהליכי כתיבה ארוכים ומורכבים. ביחידות הבאות נעבור מכתיבת משפטים קצרים לכתיבת פסקת תוכן בשלל רכיבי המבנה. לבסוף, נלמד כיצד ניתן לגבש את התוכן כולו לכדי טקסט שלם ולכיד.

תהליך הכתיבה כולו מתועד על ידי מחברת המסע. המחברת מתעדת ומשקפת את תהליך הלמידה שעברו הלומדים בכל אחת מיחידות הלימוד.

עקרונות פדגוגיים:

- לימוד שפה מתוך הקשר (הקשר חזותי, לצד הקשר טקסטואלי).
- למידה באמצעות משחק.
- כתיבה המשקפת את תהליך הלמידה (רפלקציה).

היקף שעות המומלץ עבור הוראת התכנים ביחידה זו:

5-6 שעות.

מטרות השיעור:

1. הבחנה בין פעלים פעילים וסבילים והבנת משמעותם הסמנטית.
2. הרחבת אוצר המילים באמצעות היכרות עם מילים נרדפות ממשלב בינוני-גבוה.

חומרי העזר הנדרשים:

מצורפים בערכה זו.

משך השיעור:

60 דק'.

מהלך השיעור:

פתיחה (10 דק'):

תאר בפני הלומדים מצב בו הם לא הגישו טפסים שהיו מוטלים עליהם להגיש במועד הדרוש. לאחר מכן, כתוב על הלוח את שני המשפטים הבאים:

- הטפסים לא הוגשו במועד.
- לא הגשתי את הטפסים במועד.

פנה אל המשתתפים:

"שני המשפטים מתארים את אותה מציאות, אך מנקודת מבט שונה. מהו לדעתכם ההבדל בין המשפטים? כיצד הבדל זה בא לידי ביטוי?"

לאחר איסוף תשובות הלומדים, סכם:

"הניסוח הראשון מציג מצב של תקלה טכנית או של גזירת גורל, במצב בו אתם קורבן של הנסיבות. ניסוח כזה יכול לגרום לצד השני להתגונן או לחפש אשמים. הניסוח השני מציג תמונת מצב בו אתם לוקחים אחריות על התקלה – פעולה המחזקת את האמינות שלכם בעיני השומעים. השימוש בפעלים בצורה שונה משפיע מאוד על המסר שאנו מעבירים. כיום נלמד כיצד עושים זאת בצורה נכונה".

הקנייה ותרגול – מהו פעיל וסביל?

(10 דק')

נרשום על הלוח את הכללים הבאים:

צורת הפעיל – מציינת פעולה שגורם כלשהו ביצע. למשל: אבי אכל את התפוח.

צורת הסביל – מציינת פעולה שבוצעה על גורם כלשהו (אדם, חפץ וכד'). למשל: התפוח נאכל על ידי אבי.

נבקש מהלומדים להעתיק את הכלל ולאחר מכן נבקש מהם להציג דוגמאות משלהם לפעלים פעילים וסבילים. לאחר מכן נדגים כיצד ניתן להמיר פועל פעיל לסביל, וכן להפך. לבסוף, נחלק ללומדים את דף העבודה המצורף.

פעילות בזוגות:

(15 דק')

חלק א':

נחלק את הלומדים לזוגות. הזוגות יקבלו כרטיסיות המכילות פעלים שונים. מתוך זוגות אלו, כל תלמיד יוגדר כמספר 1 או כמספר 2. לומדים שהוגדרו כמספר 1 יאתרו את הפעלים הפעילים. לומדים שהוגדרו כמספר 2 יאתרו את הפעלים הסבילים. כל תלמיד יארגן את הכרטיסיות (פעיל / סביל) על צדו של השולחן.

חלק ב':

בחלק זה, מספרי 1 ומספרי 2 מחליפים תפקידים ומקומות בשולחן. כל אחד מתיישב לצד הכרטיסיות שהוכנו ע"י התלמיד השני. כל תלמיד מתבקש לנסות להמיר את רשימת הפעלים שקיבל (מפעיל לסביל / מסביל לפעיל).

טיפ למנחה:

על אף שכלל ההמרה הוצג קודם לכן, ייתכן שישנם לומדים שיזדקקו לסיוע בהמרת המשפטים. עבור בין הלומדים והצע סיוע בהתאם לצורך.

הקנייה - מהן מילים נרדפות?

(5 דק')

נכתוב את המילים הבאות על הלוח:

שמש, ירח.

לאחר מכן, נשאל את הלומדים:

"האם אתם מכירים מילים נוספות שמתארות את הלוח?" [חמה, לבנה, סהר].

נסביר כי מילה נרדפת היא מילה שיש לה משמעות זהה לחלוטין או קרובה מאוד למשמעותה של מילה אחת.

משחק הזיכרון - פעילות בקבוצות

(15 דק')

נחלק את הלומדים לקבוצות של ארבעה. כל קבוצה תקבל סט קלפים, המכיל מילים נרדפות. ליד כל צמד מילים נרדפות תופיע תמונה זהה (למשל: עץ, אילן). מרבית המילים במשחק משתייכות למשלב הבינוני-גבוה.

כתיבה במחברת המסע

(5 דק')

נבקש מהלומדים לעיין בכל העזרים הנלווים בשיעור ולציין במחברת המסע את המילים החדשות שלמדו במהלך השיעור.

דף עבודה אישי:

קרא כל אחד מהמשפטים. סמן את הפועל בכל משפט. ציין האם הפועל הוא פעיל או סביל.
הדלת נסגרה בסוף היום.
האחראי שלח הודעה לכל המשתתפים.
הבקשה אושרה לאחר בדיקה.

השלם את הטבלה:

משפט פעיל	מי ביצע את הפעולה?	המר את המשפט לסביל
המוכר קנה את הסחורה		
הילד אסף את הצעצועים		
הסדרן צילם את הנוכחים		

משפטים לפעילות הכרטיסיות בזוגות
(פעיל וסביל):

המשתתף כתב מכתב.	הנהג עצר את הרכב.	האחראי בדק את הרשימה.
התלמיד פתר את השאלה במהירות.	העובד העביר את הציוד למקום הנדרש.	האיש פתח את הדלת בזהירות.
הלקוח ביקש מידע נוסף.	המשתתפים השלימו את המשימה בזמן.	המדריך הסביר את הכללים.

הבקשה נבדקה
על ידי הגורם
המתאים.

ההחלטה
התקבלה על ידי
ההנהלה.

הדוח נכתב על ידי
המנהל.

המידע נמסר על
ידי הנציג.

הטופס נבדק על
ידי הגורם האחראי.

הנתונים נאספו על
ידי צוות ההפקה.

הציוד סודר על ידי
העובדים בסוף
היום.

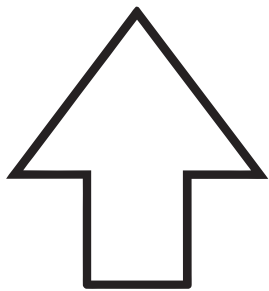
ההצעה נבחנה על
ידי הגורמים
המוסמכים.

הבעיה נפתרה על
ידי אחד
המשתתפים.

התהליך הושלם
על ידי העובדים
בהצלחה.

העובד סידר את
המחסן.

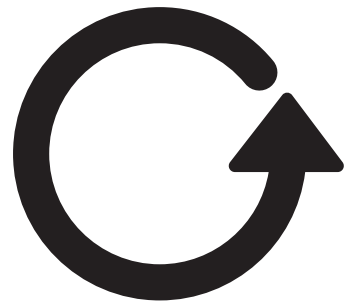
התחלה

ראשית

סוף

מענה

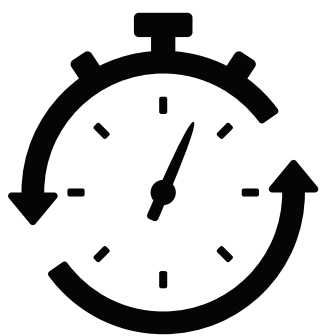
תשובה

קץ

זמן

עמית

חבר

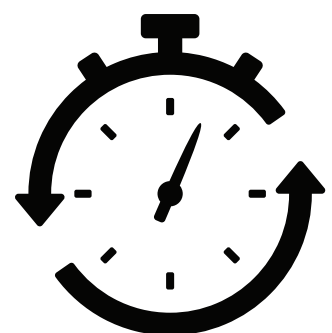
בחינה

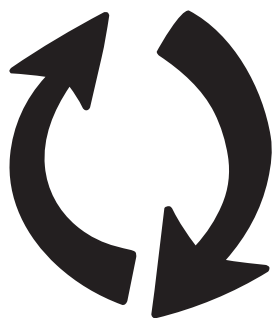
בדיקה

מועד

שינוי

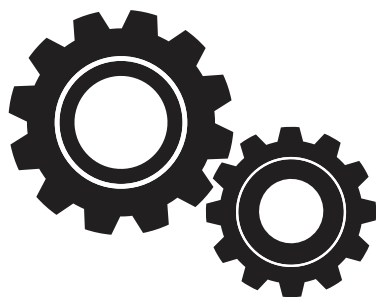
הכרעה

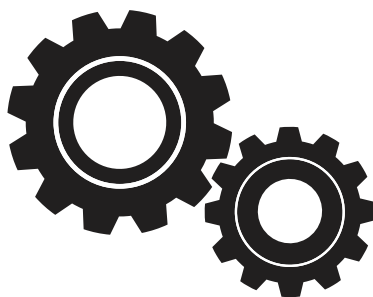
החלטה

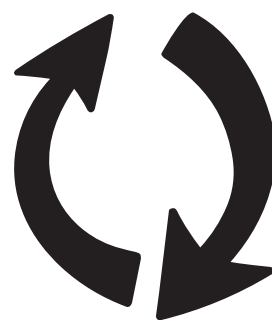
מלאכה

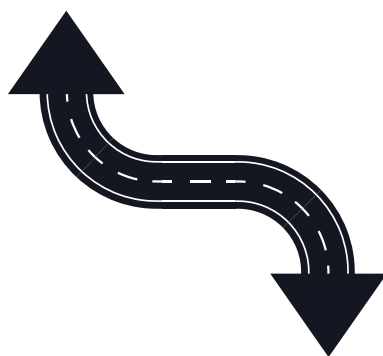
עבודה

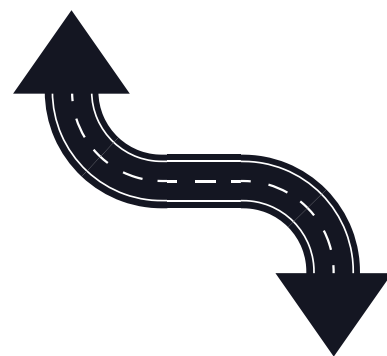
תמורה

דרך

נתיב

מטרות השיעור:

1. היכרות עם מילות הקישור ועם תפקידן התחבירי במשפט.
2. אימון שריר הכתיבה – תרגול השלמת משפטים בעקבות אמצעים חזותיים, ע"י שימוש באוצר המילים שנלמד ביחידה זו (תמונות וכרזות).

חומרי העזר הנדרשים:

מצורפים בערכה זו.

משך השיעור:

60 דק'.

מהלך השיעור:

פתיחה (10 דק')

נכתוב על הלוח את שני המשפטים הבאים. בשלב הראשון, נבקש מהלומדים להעלות אפשרויות להשלמת המשפטים:
אכלתי ____ הייתי רעב.
אכלתי ____ שאצליח להתרכז במהלך המבחן.

לאחר שנכתוב על הלוח את האפשרויות להשלמת המשפטים השונים [כי, כדי], נשאל:

"מהו ההבדל בסדר הפעולות בין שני המשפטים?"

נאסוף את תשובות הלומדים ונסביר:

"במשפט הראשון היתה מציאות (רעב) שקדמה למעשה האכילה. מציאות זו היא הסיבה שהביאה לפעולת האכילה. במשפט השני, האכילה נעשתה לצורך קידום מטרה (תכלית) שתקרה לאחר פעולת האכילה וכתוצאה ממנה. מטרת מילות הקישור היא לחבר בין חלקים שונים במשפט בצורה הגיונית. ההיגיון הזה, העומד מאחורי מילות הקישור, נקרא קשר לוגי".

תרגול פרטני במליאה הכיתתית

(15 דק')

נחלק ללומדים את דף התרגול המצורף. בשלב הראשון, נבקש מהלומדים לנסות ולהשלים בעצמם את החלק החסר. לאחר מכן, במליאה הכיתתית, נשמע את האפשרויות שהעלו הלומדים ונציע אפשרויות אחרות להשלמה. לאחר השלמת חלק זה, ניתן להציג ללומדים את החלק התחתון של דף העבודה (המקופל בקו המסומן) ולהציע ללומדים לבצע את המטלה לפי יכולתם – המתקדמים יבצעו אותה ללא התמך שבטבלה ומי שזקוק לסיוע יוכל לפתוח את הקיפול ולהיעזר בטבלה.

דף עבודה אישי

(10 דק'):

השלמת מילות קישור בתוך הקשר, עם מחסן מילים.

כתיבה בעקבות תמונה/כרזה

(15 דק')

נחלק לכל תלמיד תמונה אחת מתוך התמונות המצורפות. נבקש מהלומדים לתאר את התמונות וכן להשלים את המשפטים הנלווים אליהן, כאשר הם משתמשים באוצר המילים שנלמד ביחידה הזו:

- פעלים (פעילים / סבילים).
- שמות עצם (מתוך מאגר המילים הנרדפות שנלמדו).
- מילות קישור.

טיפ למנחה:

נבקש מהלומדים לחזור אל מחברת המסע מסוף השיעור שעבר ולנסות לכלול, במידת האפשר, מילים שהכירו רק לאחר השיעורים הללו. בתום עשר דק' של כתיבה, נבקש מהלומדים המעוניינים בכך לשתף את הכיתה ולהקריא את תוצרי הכתיבה.

כתיבה במחברת המסע:

(5 דק')

- נבקש מהלומדים להשיב במחברת המסע על אחת (או יותר) מהשאלות הבאות:
- מהם הקשיים בהם נתקלתי ביחידה זו, וכיצד התמודדתי עם קשיים אלו?
  - מה גיליתי על יכולת הכתיבה שלי ביחידה הזו?

סיכום היחידה

(5 דק')

נפנה אל המשתתפים:

"ביחידה זו הכרנו אוצר מילים חדש, וגם למדנו על המשמעויות העומדות מאחורי סוגי פעלים שונים (פעיל/סביל) ומאחורי מילות הקישור. מההיכרות עם המילה הבודדת ועם משמעותה עברנו לתרגול של כתיבת משפטים שלמים. בשיעורים הבאים נשתמש במיומנויות הללו, כאשר נתרגל כתיבה הכוללת רצף של משפטים".

נספחים

תרגול פרטני במליאה הכיתתית:

השלם את המילים החסרות באמצעות מחסן המילים:

המשפט	הקשר הלוגי	מילות קישור נוספות השייכות לקשר לוגי זה
איחרתי ____ לא שמתי לב לשעה.		
קמתי מוקדם ____ שאוכל להספיק לסדר את הבית.		
היה עומס רב, ____ חיכינו.		
____ הקושי, המשכתי לעבוד.		
____ תתמיד – תצליח.		
תנאי מזג האוויר היו קשים, ____ המשימה בוצעה בהצלחה.		
ביצענו את המשימה, ____ הלכנו לנוח.		

מחסן מילים:

מילות קישור: אך, כי, ולאחר מכן, למרות, אם, ולכן, כדי

קשרים לוגיים: סיבה, תכלית, תנאי, זמן, ניגוד, ויתור

ציין את הקשר הלוגי ליד כל אחד מהמשפטים:

- נשארתי בבית כי הייתי עייף. הקשר הלוגי: _____.
- תרגלתי שוב כדי שאצליח להשתפר. הקשר הלוגי: _____.
- הלכנו ללמוד, ואז יצאנו לטייל. הקשר הלוגי: _____.

דף עבודה אישי
השלם את המשפטים הבאים בהתאם לקשר הלוגי המבוקש.

תוכל להיעזר בטבלה שבתרגיל הקודם.

1. **סיבה:** לא הצלחתי במשימה _____
2. **תכלית:** חזרתי על חומר הלימודים _____
3. **ויתור:** _____, המשכתי לנסות.
4. **תנאי:** _____, אצליח להשתפר.
5. **ניגוד:** רציתי מאוד לבצע את המשימה, _____
6. **זמן:** לאחר התפטרותו _____

שיעור שני - כתיבה בעקבות תמונה/כרזה:

האנשים ממהרים להגיע במועד, אך

איך _____ ?

הילד _____ בשעה מאוחרת,
כי _____

ב _____ (מילה נרדפת ל-"סוף")
המרוץ, הספורטאי הרגיש _____

שיעור שני - כתיבה בעקבות תמונה/כרזה:

הטופס _____ על ידי העובד, ולאחר
מכן _____.

במועד הזה? _____

נסחו שלוש שאלות שונות הקשורות
לתמונה.

יחידה ב' משפט לפסקה

מבוא:

"כיצד מתחילים לכתוב?" – שאלה זו נשמעת לא אחת מפיהם של תלמידים, הניגשים לכתיבת טקסט טיעוני. המענה לשאלה הוא שלא ניתן פשוט "להתחיל". הכתיבה היא תהליך, ומשכך עליה להיות הדרגתית. ראשיתה בהכרת רכיבי המבנה של הטקסט הטיעוני, בהבנת תפקידם של משפטי המפתח, של מילות הקישור ושל סימני הפיסוק. בתום התהליך הזה, ניתן להגיע לכתיבה, כאשר אף היא נעשית באמצעות פיגומי מבנה, המוסרים באופן הדרגתי.

יחידה זו כוללת הצעות מעשיות להובלת ולהטמעת תהליך זה.

עקרונות פדגוגיים:

- הוראה באמצעות פיגומים (scaffolding), בהתאם למודל ההתפתחות של ויגוצקי – פירוק משימות הכתיבה לשלבים, כתיבה באמצעות מבנה המוסר בהדרגה ושימוש בלמידת עמיתים.
- למידה באמצעות משחק.
- כתיבה המשקפת את תהליך הלמידה (רפלקציה).

היקף שעות המומלץ עבור הוראת התכנים ביחידה זו:

10-15 שעות.

מטרות השיעור:

- הכרת וזיהוי רכיבי המבנה של הטקסט הטיעוני.
- התנסות בכתיבת הדרגתית באמצעות מבנה.

חומרי עזר נדרשים:

- סט טושים צבעוניים.
- הטקסטים המצורפים בערכה זו

משך השיעור:

60 דק'.

מהלך השיעור:

פתיחה - נפתח בהצגת השאלה הבאה:

(5 דק')

"מהו לדעתכם ההבדל בין טענה לבין טיעון"? נאסוף מספר תשובות מהלומדים, ולאחר מכן נסביר:

"טענה היא הבעת עמדה בנושא השנוי במחלוקת (כיצד אני חושב שנכון לפעול?). טיעון מורכב מהטענה, אך גם מהנימוקים ומההוכחות המבססים אותה (מדוע אני חושב שנכון לפעול כך?)."

הקנייה – הכרת רכיבי המבנה של הטקסט הטיעוני

(10 דק')

נחלק לכל תלמיד את הדף המצורף. נבקש מהלומדים לנסות ולהתאים, באופן פרטני, בין רכיב המבנה ובין ההגדרה שלו. לאחר מספר דק', נעבור על רכיבי המבנה ונקריא בקול את ההגדרה המתאימה עבורם.

תרגול בזוגות – זיהוי רכיבי המבנה של הטקסט הטיעוני

(15 דק')

נחלק את הלומדים לזוגות. כל זוג יקבל את הטקסט המצורף יחד עם סט של טושים צבעוניים. נבקש מהלומדים לסמן כל אחד מרכיבי המבנה בצבע שונה. כמו כן, נבקש מהלומדים לסמן את המילים המעידות קיומם של רכיבי המבנה השונים ("זאת מפני ש" – פתיחה לנימוק, "יש הסוברים" – הצגת הדעה המנוגדת, כלומר טענת הנגד).

טיפ למנחה:

עבור בין הלומדים והצע סיוע בהתאם לצורך. בטקסט המצורף טענת הנגד מגיעה לפני טענת הכותב, וזה עשוי להטעות חלק מהלומדים.

משחק בקבוצות – הרכבת הטקסט הטיעוני השלם

(15 דק')

נחלק את הלומדים לקבוצות של ארבעה. כל קבוצה תקבל פסקאות גזרות ומעורבות. מטרת הקבוצה היא להניח את הפסקאות הגזרות בסדר הנכון, באופן בו הן מרכיבות את הטקסט השלם. הקבוצה הראשונה אשר תצליח להרכיב את הטקסט השלם היא הקבוצה המנצחת.

רכיבי המבנה והרמזים הלשוניים:

בתום החלק הראשון, ולאחר שהצגנו לתלמידים את הסדר הנכון, נבקש מכל קבוצה לרשום ליד כל פסקה את רכיב המבנה שלה וגם לסמן את העזרים הלשוניים המעידים על רכיב המבנה. במליאה הכיתתית, נשמע את תשובות הלומדים ונסביר את המאפיינים של העזרים הלשוניים השונים, בהתאם לטבלה זו:

רכיב המבנה	עזרים לשוניים	מאפיינים
פתיחה	"תכנון זמן הוא..."	הגדרת הנושא והצגתו באופן כללי
טענה	"אני סבור כי"	הצגת עמדתו האישית של הכותב
נימוק	"זאת מפני ש"	הוספת תוקף לטענה
טענת נגד	"יש הסוברים כי", "לטענתם"	הצגת עמדה שאינה משקפת את עמדת הכותב
הפרכת טענת הנגד	"אמנם...אך"	אמנם - הכרה בהיגיון החלקי העומד מאחורי טענת הנגד. אך - סתירת טענת הנגד.
סיכום / מסקנה	"לכן"	סגירת הטקסט באמצעות המלצה מעשית.

מעבר הדרגתי לכתיבה

(7 דק')

נפנה אל המשתתפים:

"לאחר שהכרנו את מאפייני הטקסט הטיעוני ואת רכיבי המבנה שלו, ננסה לעבור לכתיבה, באופן הדרגתי. בחרו באחד מהעזרים הלשוניים בטקסט (אני סבור כי / זאת מפני ש... / לכן) והשלימו אותם באמצעות משפט או שניים משלכם, הקשורים לרכיב התוכן של הפסקה".

טיפ למנחה:

מומלץ לאסוף את את תשובות הלומדים, ולאחר מכן לרשום אותן על הלוח. יש להציע התאמות למשפטים שנכתבו.

כתיבה במחברת המסע

(8 דק'):

נבקש מהלומדים לענות בכתב על שתי שאלות לכל הפחות:

- מהו רכיב המבנה שדרש ממני חשיבה מעמיקה יותר? מדוע?
- כיצד הידע על מבנה הטקסט יכול לסייע לי בכתיבה?
- מה אנסה ליישם כשאכתוב פסקת תוכן שלמה?
- מדוע חשוב להתייחס גם לטענת הנגד בטקסט הטיעוני?

הכרת רכיבי המבנה של הטקסט הטיעוני מתח קו בין רכיב המבנה לבין ההגדרה המתאימה לו:

הגדרות:	רכיבי המבנה:
• הצגת עמדה ברורה וחד משמעית ביחס לנושא הנתון.	• פתיחה
• פסקה המציגה את הנושא הנתון, כהכנה להצגת עמדת הכותב בטקסט.	• טענה
• הצגת עמדה המשקפת נקודת מבט שונה מזו של עמדת הכותב.	• נימוק
• סיכום הדברים וחיזוק הטענה המרכזית, לעיתים תוך ציון השלכותיה.	• טענת נגד
• הסבר התומך בטענה ומסביר מדוע היא נכונה.	• הפרכת טענת הנגד
• החלשת הטענות השונות מדעתו של הכותב, לצורך חיזוק דעת הכותב.	• סיכום / מסקנה

זיהוי רכיבי המבנה של הטקסט הטיעוני: הרחבה ולא החרבה / דוגמה לטקסט טיעוני

[טענה, נימוק, פתיחה, מסקנה, טענת נגד, הפרכת טענת הנגד].

הדיון הציבורי בנוגע להרחבת כביש 6, עלה לאחרונה לכותרות העיתונים ומהדורות החדשות, לאחר שהמתנגדים והתומכים הביעו את דעותיהם מעל כל במה תקשורתית אפשרית.

יש הסוברים, שאין להרחיב את הכביש שממילא "מדביר את השממה", ורומס את נופי הטבע הנהדרים. עבודות הכביש, הם סבורים, ייעשו באופן איטי, וגם כאשר לבסוף יושלמו – הכביש לא ישרת כראוי את מטרותיו. בקצה הכביש ישאר עוד פקק במקום פארק, לאחר שכל מקום אפשרי בנוף יפגע.

אני סבור, לעומתם, שהכביש נחוץ מאוד לאזרחי ישראל.

זאת מפני שהכביש יצדיק את המצופה ממנו. כביש שש הנוכחי יוכיח זאת, שהרי הוא מקצר את אורך הנסיעה מיעד אחד למשנהו באופן ניכר, מאחר שהפקקים אינם מצויים בו. כל זאת, לאחר שנים של חוסר אמון ציבורי באחד מן הפרויקטים הברוכים שידעה מדינת ישראל.

ובאשר לנופי הארץ - ניתן עדיין לראותם בהרי יהודה, בנגב ובגליל. הטענה המושמעת לעיתים בפי המתנגדים למיזם, שהכביש ייסלל על אחד מנופי הטבע האחרונים שנשארו, הינה, אפוא, משוללת כל יסוד.

במידה שנשכיל ליישם את החזון הציוני הדוגל בהפרחת השממה, נזכה לשלב בין טכנולוגיה ובין נופי הטבע, בין הבולדוזר ובין גבעות והרים.

הרכבת הטקסט הטיעוני השלם:

תכנון זמן הוא מרכיב מרכזי בהתנהלות היומיומית של האדם, והוא משפיע במידה רבה על היכולת לבצע משימות באופן יעיל ומסודר.

יש הסוברים כי אין צורך בתכנון מוקדם של משימות, וכי עדיף לפעול באופן ספונטני בהתאם לנסיבות המשתנות במהלך היום. לטענתם, תכנון מראש עלול להגביל את הגמישות ולהקשות על התמודדות עם שינויים בלתי צפויים.

לעומתם, אני סבור כי תכנון מוקדם של משימות הוא חיוני להתנהלות יעילה ומסודרת.

זאת מפני שתכנון מאפשר לאדם להגדיר סדרי עדיפויות, לנצל את זמנו באופן מושכל ולהימנע מבזבוז זמן מיותר. כאשר המשימות מוגדרות מראש, קל יותר להתמקד בעיקר ולהשלים את הנדרש במסגרת הזמן העומדת לרשות האדם.

אמנם יש חשיבות לגמישות מסוימת, אך בהיעדר תכנון עלול להיווצר חוסר סדר, המוביל לעיכובים ולתחושת עומס. תכנון מוקדם מסייע להפחית טעויות ולשפר את איכות הביצוע של המשימות.

לכן, ראוי לאמץ גישה המשלבת תכנון מוקדם עם יכולת התאמה למצבים משתנים.

מטרות השיעור:

1. הכרת וזיהוי משפטי המפתח בטקסט, לצד הבנת תפקידם כבסיס הרעיוני של הפסקה.
2. התנסות בכתיבת פסקת תוכן, הכוללת שימוש במילות קישור ובמאזכרים.

חומרי עזר נדרשים:

- הפעילויות והטקסטים המצורפים בערכה זו.

משך השיעור:

60 דק'.

מהלך השיעור:

פתיחה – המשפט שלא ניתן לוותר עליו

(5 דק')

נכתוב על הלוח את המשפט הבא ונשאל את הלומדים: "אם הייתם יכולים למחוק את כל הפסקה, אך להשאיר משפט אחד מתוכה, באיזה משפט הייתם בוחרים?"
תכנון זמן מסייע לאדם להתנהל בצורה יעילה יותר. כאשר אדם מתכנן מראש הוא מצליח להתמקד בעיקר ולהימנע מהסחות דעת. בנוסף, הוא חוסך זמן ומפחית טעויות. לכן, אנשים רבים בוחרים לפעול על פי לוח זמנים מאורגן.
לאחר מספר דק' שיוקצבו לצורך כך, נאסוף את תשובות הלומדים. נשאל:
"למה בחרתם דווקא במשפט הזה? מה נבין מהפסקה אם נשאיר רק אותו?"
נסביר כי:

המשפט הראשון הוא המשפט שעליו בנויה הפסקה, שכן הוא מציג את הרעיון המרכזי, ועל בסיסו מוצגות הדוגמאות המרחיבות רעיון זה. למשפטים אלו אנו קוראים "משפטי מפתח".

זיהוי משפטי מפתח – תרגול פרטני

(10 דק')

ננחה את הלומדים: "עיינו בטקסט הטיעוני שקראנו בשיעור שעבר ("הרחבה ולא החרבה"). נסו לאתר שתי פסקאות המכילות משפטי מפתח. אתרו את שני המשפטים הללו וסמנו אותם".
לאחר מספר דק' שיוקצבו לצורך כך, נאסוף את תשובות הלומדים. נסביר כי:
שני המשפטים הראשונים בפסקאות 4 ו-5 הם המשפטים המרכזיים שעליהן משותתות שתי הפסקאות.

מהם מאזכרים – משימה בקבוצות

(10 דק')

נחלק את הלומדים לקבוצות של ארבעה. כל קבוצה תקבל את המשימה המצורפת. לאחר שהקבוצות תשלמנה את המשימה, נסביר כי כל המילים המודגשות בדף העבודה נקראות "מאזכרים". כעת נבקש מכל קבוצה לענות יחד על השאלה – מהם מאזכרים? בתום הסבב הכיתתי, נסביר:

"המאזכר מחליף מילה או רעיון שהוזכרו קודם לכן בטקסט, כדי למנוע חזרה מיותרת על אותה מילה".

טיפ למנחה:

ניתן להוסיף כי ניתן לזהות מאזכר "טוב", כאשר ברור לאיזו מילה הוא מתייחס.

דף עבודה אישי – כתיבה בתוך מבנה

(15 דק')

ננחה את הלומדים להשלים את דף העבודה. עליהם להשלים את הטקסט באמצעות כתיבה חופשית ובאמצעות שימוש במילות הקישור ובמאזכרים שבמחסן המילים.

עיבוי משפט מפתח לפסקת תוכן

(15 דק')

נכתוב על הלוח את המשפט הבא:

התמדה היא גורם מרכזי להשגת הצלחה לאורך זמן.

לאחר מכן, נגדיר את משימת הכתיבה לתלמידים:

עליכם לעבוב את משפט המפתח, לכדי פסקה שלמה המכילה 4-5 משפטים. בפסקה יש לכלול:

- משפט שמסביר מדוע ההתמדה חשובה.
- משפט שמדגים כיצד התמדה יכולה לבוא לידי ביטוי.
- מילת קישור אחת, לכל הפחות.
- מאזכר אחד, לכל הפחות.

לאחר כעשר דקות, נזמין את הלומדים המעוניינים בכך להקריא את תוצרי הכתיבה שלהם.

טיפ למנחה:

ניתן ואף רצוי להעניק משוב מקדם למידה על תוצרי הכתיבה. יחד עם זאת, חשוב לזכור כי זו היא הפעם הראשונה בה הלומדים מתנסים בכתיבת פסקת תוכן שלמה.

כתיבה במחברת המסע (5 דק'):

- ציינו משפט אחד שכתבתם בו אתם גאים במיוחד.
- השלימו את המשפט: כאשר אעסוק במשימת הכתיבה הבאה שאקבל, אשים לב במיוחד ל...

נספחים

דף עבודה אישי:

תכנון זמן הוא _____ . מסייע לאגם להתנהל בצורה _____ .
כאשר אדם מתכנן מראש את המשימות, _____ מאפשר לו _____ . אמנם, החיים
מזמנים מצבים בלתי צפויים, _____ גם במצבים _____ ניתן ואף נדרש _____ .

מחסן מילים (מאזכרים ומילות קישור):
אך, זה, הוא, אלו

משימה קבוצתית:

למי מתייחסות המילים המודגשות בכל אחד מהמשפטים הבאים?
ציינו מילים אלו ליד כל אחד מהמשפטים.

3. התגלתה תרופה
חדשה, **וזו** הוצגה
בכנס בין-לאומי.

---

2. תכנון מוקדם
חשוב מאוד. **הדבר**
מסייע להשגת
מטרות.

---

1. העובד סיים את
המשימה. לאחר
מכן, **הוא** עבר
למשימה הבאה.

מטרות השיעור:

- הכרת סימני הפיסוק, הבנת תפקידם ותרגול של שימוש בהם במסגרת הכתיבה.
- התנסות בכתיבת טקסט לכיד הכולל מספר פסקאות תוכן, תוך שימוש במילות קישור, במאזכרים ובסימני פיסוק.

חומרי עזר נדרשים:

הפעילויות והטקסטים המצורפים בערכה זו.

משך השיעור: 60 דק'.

פתיחה

(5 דק')

נכתוב על הלוח את המשפט הבא, ונבקש מהלומדים להסביר את משמעותו:
"הוא ראה את האיש עם המשקפת".

נאפשר לתלמידים להשיב, ולאחר מכן נסביר:
"ניתן להבין שהוא ראה את האיש בעזרת המשקפת, ולחלופין ניתן להבין שהוא ראה את האיש שיש לו משקפת. כיצד נבחין? אם נוסיף פסיק לפני המילה עם – נבין כי הראייה נעשתה באמצעות המשקפת. סימני הפיסוק רומזים לנו, לא אחת, על משמעות המשפט".

פעילות בקבוצות – הכרת תפקידם של סימני הפיסוק השונים

(15 דק')

נחלק את הלומדים לקבוצות של ארבעה. כל קבוצה תקבל סט כרטיסים של סימני הפיסוק וסט נוסף המפרט את השימושים של סימני הפיסוק, ללא שם הסימן המתאים. על תלמידי הקבוצה להניח את כרטיסי סימני הפיסוק מעל כרטיסי השימוש המתאימים להם. בשלב הבא, הקבוצה תבחר שלושה סימני פיסוק, ותנסח יחד, בכתב, משפטים בהם מופיע הסימן בו בחרו, לצורך ההדגמה.

בתום המשימה, נעבור במליאה הכיתתית על ההתאמות בין הכרטיסים. נאזין לפתרון הקבוצות ונציג את ההתאמה הנכונה בין הכרטיסים. לבסוף, נבקש מכל נציג קבוצה להקריא את המשפטים שכתבה הקבוצה (יחד עם סימני הפיסוק בהם השתמשו).

דף עבודה אישי – הוספת סימני פיסוק

(10 דק')

נחלק לכל תלמיד את הדף המצורף, הכולל הוספת סימני פיסוק למשפטים.

כתיבה אישית

(20 דק')

נציג לתלמידים את ההנחיות הבאות:

בחרו באחד מהנושאים המצורפים, מתוך בחינת מועד הקיץ בשנת תשפ"ד. עבור הנושא שבחרתם, כתבו פסקת פתיחה למאמר, נסחו טענה וכתבו שני נימוקים התומכים בה. השתמשו בדוגמאות המבססות את טענתכם.

באפשרותכם לכלול בכתיבה שני משפטים מתוך דף העבודה, אם משפטים אלו מתאימים אכן מתאימים למהלך הכתיבה שלכם.

בכתיבתכם, יש להקפיד על המרכיבים הבאים:

- חלוקה לפסקות בהתאם לתוכן.
- שימוש נכון במילות קישור, במאזכרים ובסימני הפיסוק.
- כתיבה בהיקף של 80-100 מילים.

טיפ למנחה:

ניתן להנחות את הלומדים אילו משפטים מתאימים לטענה, אילו לפתיחה וכו'. חשוב לזכור כי התמך הניתן לתלמידים מוסר בהדרגה, שכן הוא כולל בשלב הזה אפשרות להסתמכות על שני משפטים בלבד. הלומדים טרם התנסו, עד כה, בכתיבה בהיקף זה. כמו כן, נאפשר לתלמידים להיעזר ברשימת התיוג (צ'ק ליסט), לצורך בקרה.

פנייה אל המליאה הכיתתית, לפני הכתיבה במחברת המסע

(2 דק')

"היום התנסיתם לראשונה בכתיבת טקסט המורכב מכמה פסקות ומכיל מספר משפטים. הכתיבה נעשתה באופן חופשי, ללא מבנה. מטבע הדברים, ייתכן שתהליך זה היה מאתגר עבורכם. בשיעור הבא נעבור לעיבוי הכתיבה לכדי טקסט שלם ולהערכת התוצרים. בינתיים, מטרת ההנחיות הבאות לכתיבה במחברת המסע, הן לחשוב על תהליך הכתיבה שלכם. אין תשובה נכונה או לא נכונה".

כתיבה במחברת המסע

(8 דק')

ננחה את הלומדים לענות על שלוש שאלות:

- מה היה החלק המורכב ביותר בכתיבה (ניסוח הטענה / מציאת הנימוקים / החיבור בין כלל חלקי הטקסט)?
- האם השימוש במשפטים המוכנים מדף העבודה סייע לך בתהליך הכתיבה, או שהעדפת להשתמש במילותיך?
- כיצד הרגשת כאשר ניגשת לכתוב 80-100 מילים בפעם הראשונה?
- ציין דבר אחד שלמדת על עצמך ככותב ודבר נוסף אותו היית רוצה ליישם בשיעור הבא, בו נעבה את הטקסט.
- מהו הטיפ המומלץ שהיית נותן לחבר המתקשה לנסח פסקת פתיחה?

נקודותיים
(:)

נקודה
(.)

פסיק
(,)

מירכאות
(")

סימן
קריאה
(!)

סימן
שאלה
(?)

קו מפריד
(-)

סוגריים
( )

מפריד בין חלקים
במשפט ועוזר
לקורא להבין את
הקשר ביניהם.
מופיע גם לפני
ואחרי תוספות
והבהרות.

מציינת את סיום
המשפט (סיומו
של רעיון שלם)

משתמשים בהן
כאשר רוצים
לפרט, להסביר או
לפני ציטוט דבריו
הישירים של גורם
כלשהו.

מופיע בסוף
משפט המכיל
שאלה

מביע רגש,
הפתעה או
הדגשה נחרצת.

משתמשים בהן לשם
ציטוט, לצורך שימוש
בשם של יצירה (ספר,
מאמר, סרט וכד')
ולצורך הדגשה וביטוי
(לעיתים בצורה
הפוכה ממשמעות
המילה).

משמש להוספת
הבהרה או הדגשה
בתוך המשפט. כמו
כן, משמש לציון טווח
(בין מספרים
ותאריכים).

דף עבודה אישי:

הוסף סימני פיסוק למשפטים הבאים:

1. פרסומות נמצאות בכל מקום בשלטי החוצות ברשתות החברתיות ואפילו ביישומני הניווט
2. על פי מחקרים ככל שהצרכנים נחשפים יותר לפרסומות כך הם מושפעים מהן יותר
3. פרסומות רבות מציגות מציאות מושלמת ולכן אנשים נוטים להאמין להן ולפעול לפיהן
4. פרופסור כהן טוען ישנם מקרים בהם פרסומות מסייעות לציבור לקבל מידע חשוב ושימושי
5. הרפואה המודרנית התקדמה מאוד והיא מאפשרת לטפל במחלות שבעבר נחשבו לחשוכות
מרפא
6. הרפואה המשלימה מציעה פתרונות טבעיים ולכן היא עדיפה במקרים מסוימים
7. רבים מאמינים כי שילוב בין רפואה מודרנית לבין רפואה משלימה עשוי להועיל למטופלים
8. כאשר אדם בוחר בין סוגי הרפואה השונים עליו לשאול את עצמו מהן היתרונות והחסרונות של כל שיטה.

בחר שני משפטים. הסבר מדוע בחרת להשתמש בסימני הפיסוק אותם הוספת.

מספר המשפט הנבחר: _____
נימוק:

מספר המשפט הנבחר: _____
נימוק:

רשימת תיוג למשימת הכתיבה האישית (צ'ק ליסט):

בדוק את הטקסט שכתבת. סמן V עבור כל פעולה שבוצעה.

כתבתי פסקת פתיחה המציגה את הנושא ☐

ניסחתי טענה ברורה ☐

כתבתי שני נימוקים התומכים בטענה ☐

הוספתי דוגמאות התומכות בנימוקים ☐

כתבתי בהיקף של 80-100 מילים ☐

השתמשתי במילת קישור אחת ובמאזכר אחד לפחות ☐

כתיבה אישית

נושא 1:

פרסומות נמצאות היום בכול מקום והן כבר מזמן חלק מחיינו. הן נמצאות בעיתון, ברדיו, בטלוויזיה, במחשב ובטלפון. לא נוכל לברוח מהן. המטרה של המפרסמים היא לרוב לגרום לנו לקנות והרבה, ולשם כך יש להם דרכים רבות להשפיע עלינו, למשל: בפרסומות אף פעם לא רואים מציאות קשה, ולא פוגשים את החיים האמיתיים: אנו רואים בהן רק מה שטוב נעים ויפה. השחקנים בפרסומות תמיד צעירים יפים ומאושרים והן מבטיחות לנו שאם נשתמש במוצרים שלהן, נהיה מאושרים ויפים כמו השחקנים ואף פעם לא נפחד.. כתוצאה מכך פעמים רבות אנחנו מתפתים לקנות גם מוצרים שמיותרים לנו, ומתחרטים על הקנייה.

אבל יש גם פרסומות לשירות הציבור שיש בהן תועלת. למשל: מבצעי הנחה כדאיים, הנחיות שקשורות בפעילות היומיומית שלנו(בענייני בחירות, התנהגות בזמן חירום ועוד). יש גם כאלה שמזמינות אותנו לשנות התנהגות כמו לתרום לחברה בדרכים שונות להתנדב ועוד.

האם אתם חושבים שפרסומות מועילות לכם או שהן מזיקות להרגלי הקנייה שלכם ?

הביעו דעתכם, נמקו אותה ובססו דבריכם באמצעות דוגמאות.

נושא 2:

כולנו רגילים ללכת לרופא כאשר אנחנו חולים או מרגישים לא טוב. הרפואה הרגילה – מודרנית מאוד מפותחת היום. היא מצליחה לרפא מחלות שפעם היו מתים מהן. היא מצילה חיים ומשפרת מאוד את איכות החיים שלנו. הטיפולים המתקדמים שלה, שכוללים תרופות, ניתוחים וטיפולים מצילי חיים, הם תוצאה של מחקרים ושל ניסויים רבי שנים וקיבלו אישורים של מוסדות רפואיים חשובים בעולם. אבל יש כאלה שמתנגדים לרפואה המודרנית: הם טוענים שהתרופות שלה אומנם מרפאות ומקילות, אבל במקרים רבים יש להן תופעות לוואי קשות, וגם פגיעות באיברים בריאים.

המאוכזבים מהרפואה המודרנית פונים לפעמים לרפואה הטבעית. הם אומרים שהיא עוזרת ומקלה כי התרופות שלה אינן מיוצרות במעבדה אלא הן באות מחומרים טבעיים והשימוש בהן עתיק מאוד. לדעתם, יש לתרופות הטבעיות אפשרות לרפא במקום שבו נכשלה הרפואה המודרנית. אבל גם כאן יש מתנגדים: הם טוענים שלא נעשו מחקרים מדעיים רציניים שמוכיחים שהרפואה הטבעית אומנם מרפאה. הם גם טוענים שלא כול מה שטבעי מרפא, להפך: ישנם מקרים רבים של הרעלות ופגיעות אחרות בגלל שימוש בחומרים טבעיים.

האם אתם תומכים בכך שרפואה רגילה עדיפה על רפואה משלימה טבעית?

הביעו דעתכם, נמקו אותה ובססו דבריכם באמצעות דוגמאות.

הכרת רכיבי המבנה של הטקסט הטיעוני

מתח קו בין רכיב המבנה לבין ההגדרה המתאימה לו:

הגדרות:

רכיבי המבנה:

• פתיחה	• הצגת עמדה ברורה וחד משמעית ביחס לנושא הנתון.
• טענה	• פסקה המציגה את הנושא הנתון, כהכנה להצגת עמדת הכותב בטקסט.
• נימוק	• הצגת עמדה המשקפת נקודת מבט שונה מזו של עמדת הכותב.
• טענת נגד	• סיכום הדברים וחיזוק הטענה המרכזית, לעיתים תוך ציון השלכותיה.
• הפרכת טענת הנגד	• הסבר התומך בטענה ומסביר מדוע היא נכונה.
• סיכום / מסקנה	• החלשת הטענות השונות מדעתו של הכותב, לצורך חיזוק דעת הכותב.

זיהוי רכיבי המבנה של הטקסט הטיעוני:

הרחבה ולא חרבה / דוגמה לטקסט טיעוני

[טענה, נימוק, פתיחה, מסקנה, טענת נגד, הפרכת טענת הנגד].

הדיון הציבורי בנוגע להרחבת כביש 6, עלה לאחרונה לכותרות העיתונים ומהדורות החדשות, לאחר שהמתנגדים והתומכים הביעו את דעותיהם מעל כל במה תקשורתית אפשרית.

יש הסוברים, שאין להרחיב את הכביש שממילא "מדביר את השממה", ורומס את נופי הטבע הנהדרים. עבודות הכביש, הם סבורים, ייעשו באופן איטי, וגם כאשר לבסוף יושלמו – הכביש לא ישרת כראוי את מטרות. בקצה הכביש יישאר עוד פקק במקום פארק, לאחר שכל מקום אפשרי בנוף יפגע.

אני סבור, לעומתם, שהכביש נחוץ מאוד לאזרחי ישראל.

זאת מפני שהכביש יצדיק את המצופה ממנו. כביש שש הנוכחי יוכיח זאת, שהרי הוא מקצר את אורך הנסיעה מיעד אחד למשנהו באופן ניכר, מאחר שהפקקים אינם מצויים בו. כל זאת, לאחר שנים של חוסר אמון ציבורי באחד מן הפרויקטים הברוכים שידעה מדינת ישראל.

ובאשר לנופי הארץ - ניתן עדיין לראותם בהרי יהודה, בנגב ובגליל. הטענה המושמעת לעיתים בפי המתנגדים למיזם, שהכביש ייסלל על אחד מנופי הטבע האחרונים שנשארו, הינה, אפוא, משוללת כל יסוד.

במידה שנשכיל ליישם את החזון הציוני הדוגל בהפרחת השממה, נזכה לשלב בין טכנולוגיה ובין נופי הטבע, בין הבולדוזר ובין גבעות והרים.

יחידה ג'

מפסקה לכתיבת החיבור השלם

רקע:

יחידה זו משקפת שלב מתקדם בתהליך רכישת מיומנות הכתיבה, כחלק מההכנה לביצוע מטלת החיבור. במהלך היחידה הלומדים יתנסו בכתיבה של כלל רכיבי המבנה של הטקסט הטיעוני, תוך הקפדה על הקווים המנחים בתחומי המבנה, התוכן והתקינות הלשונית. בנוסף לכך, יחידה זו כוללת דגש מיוחד על תהליך הכתיבה כשלם – משלב תכנון הרעיונות ועד לשלבי העריכה והבקרה. העבודה על כלל התוצרים הללו משלבת כתיבה אישית, משוב עמיתים ורפלקציה אישית וקבוצתית על תהליך הלמידה.

עקרונות פדגוגיים:

- קידום מיומנויות מסדר חשיבה גבוה (השוואה, הסקת מסקנות, מיון ועוד).
- תהליך המדידה וההערכה – שימוש בהערכה מעצבת של תהליך הכתיבה וכן שימוש במשוב עמיתים.
- כתיבה המשקפת את תהליך הלמידה (רפלקציה).

היקף שעות המומלץ עבור הוראת התכנים ביחידה זו:

19-21 שעות.

מטרות השיעור:

1. הכרת חשיבותה של טענת הנגד ושל הפרכתה.
2. התנסות בכתיבת רכיבי מבנה נוספים ובהתאמתם, בתוכן ובצורה, לטקסטים קודמים.

חומרי עזר נדרשים:

1. דפי A4 ריקים כמספר תלמידי הכיתה.
2. הנספח המצורף למערך זה.

משך השיעור:

60 דק'.

מהלך השיעור:

פתיחה – פרקליטו של השטן (10 דק')

נחלק לכל תלמיד דף ריק, ולאחר מכן נציג את השאלה הבאה לתלמידי הכיתה:
"האם היה מקרה בו ביקשתם שפעולה מסוימת תבוצע אך נעניתם בשלילה? כתבו במחברת מה ביקשתם ובאיזה נימוק דרישתכם נשללה."
נאפשר ללומדים לכתוב, ולאחר מכן נבקש:
"כעת, השתמשו בנטען כנגדכם, וכתבו מדוע בכל זאת בקשתכם נכונה. עשו זאת באמצעות המבנה הבא:
אני מבין ש[יש קושי תקציבי], ועדיין... למרות ש[...], אני סבור ש..."

לאחר השלמת הכתיבה נבקש מהלומדים המעוניינים בכך, לשתף את תוצרי הכתיבה במליאה הכיתתית. לבסוף, נסביר כי טענה המציגה רק צד אחד ולא משקפת התמודדות עם הטענה הנגדית אינה אמינה. מטרת טענת הנגד, היא לשכנע את מי שאינו משוכנע בצדקת טענותינו מלכתחילה, ולשם כך יש להציג גם את טענותיו בצורה מכבדת - ורק לאחר מכן לסתור אותן.

פעילות בזוגות – איכפא מסתברא.

(20 דק')

נחלק את הלומדים לזוגות. החלוקה תבוצע על פי הנושאים שהלומדים בחרו (זוג יורכב רק משני לומדים אשר בחרו לכתוב על אותו הנושא). כל תלמיד יקריא לחברו את הטקסט שכתב שיעור הקודם. על החבר מוטלת המשימה לנסח טענת נגד לטקסט שזה עתה שמע (אם התלמיד כתב

טענה המנוגדת מלכתחילה לטענת חברו, הוא רשאי להשתמש בה). טענת הנגד הכתובה תכיל 35-50 מילים. כמו כן, חלק זה יכלול נימוק אחד ומילת קישור אחת, לכל הפחות. לאחר מכן, הלומדים יחליפו תפקידים.

כתיבה אישית

(20 דק')

נבקש מכל תלמיד להעתיק את טענת הנגד שקיבל מחברו ולכלול אותה בטקסט המקורי שלו, ע"י שימוש בעזרים הלשוניים המתאימים (מילות פתיחה המתאימות לטענת הנגד, מילות קישור וכד'). ניתן להיעזר ברשימת העזרים הלשוניים המצורפת. בתום שלב זה, נבקש מהלומדים לנסות ולהפריך את טענת הנגד, באמצעות טיעון בו לא השתמשו קודם לכן. כמו כן, נבקש מהלומדים לנסח פסקת סיום עבור המאמר שכתבו.

טיפ למנחה:

חשוב להדגיש ללומדים שחיבור הכולל טיעון 'מנצח' מציג את טענת הנגד, ולאחר מכן סותר אותה באמצעות נימוק חדש, אשר הכותב טרם הזכיר. פסקת הסיום יכולה רק לסכם את הנושא, אך רצוי שהיא תכלול המלצה מעשית, מסקנה, או פתגם/ציטוט מסקרן.

כתיבה במחברת המסע

(10 דק')

בחרו באחת מהנקודות, והשיבו עליה בהיקף של 3-4 שורות:

1. מה למדת מהשותף שלך לתרגיל? האם הוא זיהה פרצה שלא חשבת עליה קודם לכן? האם הצלחת לסגור את הפרצה הזו בכתיבה האישית בהצלחה?
2. בשיעור זה, הטקסט נעשה ארוך ומורכב יותר, בהשוואה לשיעורים הקודמים. מה היה החלק מהאתגר ביותר בתהליך? כיצד הרגשת לאחר השלמת הטיעון המלא?
3. תאר מקרה בו השימוש בשיטת 'פרקליטו של השטן' עשויה לסייע לך.

שיעור ראשון

נספחים:

רשימת עזרים לשוניים – מילות קישור:

מאפיינים	עזרים לשוניים	רכיב המבנה
הגדרת הנושא והצגתו באופן כללי	לאחרונה עלה לכתרות... בשנים האחרונות גברה המודעות ל... נושא הן] הינו שנוי במחלוקת...	פתיחה
הצגת עמדתו האישית של הכותב	אני סבור כי לדעתי ראוי ש אין ספק כי	טענה
הוספת תוקף לטענה	זאת מפני ש... ראשית, שנית ... זאת ועוד, בנוסף לכך, כפי שעולה מתוך... לאור העובדה ש...	נימוק
הצגת עמדה שאינה משקפת את עמדת הכותב	יש הטוענים מנגד, אחרים סבורים ש... מתנגדי הגישה גורסים ... מן העבר השני, יש הסוברים...	טענת נגד
אמנם - הכרה בהיגיון החלקי העומד מאחורי טענת הנגד. אך – סתירת טענת הנגד.	עם זאת, למרות האמור לעיל, אין בטיעון זה כדי לשנות את העובדה ש...	הפרכת טענת הנגד
סגירת הטקסט באמצעות המלצה מעשית.	לכן, לסיכום, לאור האמור לעיל,	סיכום / מסקנה

מטרות השיעור:

1. הכרה והתנסות במגוון כלים לארגון רעיונות טרום-כתיבה.
2. יישום מבנה הטיעון – כתיבה של מהלך טיעוני שלם, על כלל רכיביו השונים.
3. פיתוח מיומנויות הבעה בכתב – תרגול מעבר מכתיבה תמציתית ונקודתית לכתיבה רציפה ומלוכדת.

חומרי עזר נדרשים:

1. דפי A3 וטושים צבעוניים.
2. הנספחים המצורפים במערך זה.

משך השיעור:

60 דק'.

מהלך השיעור:

פעילות בקבוצות - ארגון רעיונות טרום כתיבה

(15 דק')

נחלק את הלומדים לקבוצות של 4-5. כל קבוצה תקבל הסבר על שיטה אחת לפיתוח ולארגון רעיונות כהקדמה לתהליך הכתיבה. כמו כן, הקבוצה תקבל נושא לכתיבה. לאחר קריאת ההסבר, על תלמידי הקבוצה מוטלת המשימה לארגן את רעיונות טרום הכתיבה, בהתאם לנושא ובהתאם לשיטה שהם קיבלו. פרט לנספח המצורף, כל קבוצה תקבל דף A3 וטושים צבעוניים.

לאחר כעשר דק', נקיים סבב הצגה קצר, בו נציג מכל קבוצה ידגים את השימוש בשיטה שקבוצתו קיבלה, ע"י הכנת התרשים הדרוש, בהתאם למשימה שקיבלה הקבוצה.

כתיבה אישית – מאמר טיעוני מלא

(45 דק')

ננחה את הלומדים:

"כעת, לאחר שהכרנו את השיטות השונות לארגון רעיונות, כהקדמה לכתיבת החיבור, אני מבקש מכם לבחור באחד מהנושאים המצורפים ולכתוב חיבור מלא, המכיל את כלל רכיבי המבנה שנלמדו עד כה. בתום השיעור, יש להגיש את התוצרים הכתובים".

נאפשר ללומדים לבחור בנושא אותו עיבדו יחד עם הקבוצה, או בנושא אותו הציגה קבוצה אחרת. עליהם להשתמש באחת מן השיטות שנלמדו לארגון רעיונות טרום כתיבה.

כתיבה זו נעשית עם 'חומר פתוח'. ניתן להפנות את הלומדים לכלל העזרים שהוצגו בשיעורים הקודמים:

- דוגמה לטקסט טיעוני שלם – יחידה 2.
- עזרים לשוניים עבור רכיבי המבנה השונים (שימוש במילות קישור) – יחידה 3.
- דוגמה להשלמת משפטים במבנה (שימוש במאזכרים) – יחידה 2.
- כללי הפיסוק – יחידה 2.

נספחים

קבוצה 1 - שמש אסוציאציות:

במה מדובר?

כלי חזותי לפריסת כל תחומי החיים המושפעים מהנושא, לצורך איתור נימוקים מסוגים שונים.

כיצד מבצעים?

כותבים את הנושא במרכז הדף בתוך עיגול. מעיגול זה מושכים "קרני שמש", כאשר כל קרן מכילה תחום אחר: כלכלה, בריאות, חברה, תחומי עיסוק וכו'. לחלופין, כל קרן יכולה לכלול רעיון/היבט מרכזי הקשור לנושא.

מה הקשר לטקסט הטיעוני?

במקום לכתוב שלושה נימוקים שכולם נשמעים אותו דבר, השמש עוזרת לכם לגוון אותם ולמנוע חזרתיות. למשל: נימוק אחד יהיה בריאותי ונימוק שני יהיה חברתי.

אירועים של חתונה, בר/בת – מצווה או שמחות משפחתיות אחרות, מתקיימים פעמים רבות במתכונת ראוותנית ובהשקעה כספית עצומה: מאות אורחים מוזמנים, מוגשות ארוחות גדולות ויקרות, מופיעים אומנים מפורסמים שגובים המון כסף עבור הופעה קצרה, כלות וחתני השמחה מחליפים בגדים במהלך האירוע ועוד ועוד. כולם מקווים שיקבלו הרבה כסף במתנה ולא פעם מתאכזבים ונשארים עם חובות כבדים. וכאן עולה השאלה: האם באמת יש צורך להפיק אירועים כול כך גדולים שעלולים לסבך את המשפחה בחובות לזמן ממושך? אולי עדיפה מסיבה צנועה עם בני משפחה וחברים קרובים? ייתכן שדווקא אירוע פשוט יותר ימנע הוצאות כספיות מיותרות, אבל לא יקטין את השמחה ואולי אף יגביר אותה.

האם אתם תומכים בהפקה של אירועים משפחתיים יקרים וגדולים?

הביעו דעתכם, נמקו אותה ובססו דבריכם באמצעות דוגמאות.

מדינת ישראל
משרד החינוך
האגף לחינוך מבוגרים

חיבור – יחידת לימוד אחת, 992101
מועד קיץ תשפ"ב, 2022 – סופי

קבוצה 2 – בניית מחסן טיעונים:

במה מדובר?

ארגון המחשבות בשני צדדים מנוגדים, פעולה המאפשרת לראות במבט על את התמונה המלאה של הוויכוח.

כיצד מבצעים?

מחלקים את הדף לשתי עמודות. בראש עמודה אחת כותבים "בעד" ובראש העמודה השנייה כותבים "נגד" (כמובן מתוך ההקשר לנושא הכתיבה). יש לרשום בקצרה טיעונים התומכים בכל צד.

מה הקשר לטקסט הטיעוני?

מחסן הטיעונים מסייע לבחור את העמדה שהכי

נושא לתרגול:

לאחרונה נערך מחקר שהשתתפו בו נשים ישראליות בעלות תפקידים חשובים במדינה. המחקר רצה להוכיח שאישה קרייריסטית, שעובדת הרבה שעות ביום אינה יכולה להיות בת זוג טובה וגם לא אמא טובה. אבל התוצאות של המחקר הוכיחו את ההפך: חלק גדול מהן סיפרו שהן מאושרות ושאינן מוכנות לוותר על הקריירה שנותנת להן תחושת סיפוק וביטחון עצמי. זאת ועוד: הן אמרו, כי הזוגיות שלהן וחיי המשפחה טובים גם הם. כך אמרו גם ילדיהן וגם בני זוגן. בני זוג רבים טענו שהם תומכים באישה כאשר היא צריכה לנסוע לבדה לחו"ל למטרות עבודה. הם מנהלים את הבית כשהיא נוסעת ומטפלים בילדים. זה מקרב אותם לילדים ומשפר את המצב הכלכלי של המשפחה.

מצד שני, יש אנשים, שלדעתם, האישה צריכה להיות בבית, ולטפל בילדים, ואילו הגבר צריך לעבוד ולפרנס את המשפחה. גם אם האישה תצא לעבוד זה לא יקדם את המצב הכלכלי של המשפחה. משכורתה תממן עוזרת בית ומטפלת, וילדים, בעיקר קטנים, צריכים רק את אמא. יש גם נשים שטוענות כי הן לא רוצות לעבוד במשרות בכירות וחשובות, כי גם כאשר יש להן עזרה מבן הזוג, הן תמיד ידאגו לבית ולילדים ויהיה להן קשה.

האם אתם תומכים בשילוב בין קריירה למשפחה?

הביעו דעתכם, נמקו אותה ובססו דבריכם באמצעות דוגמאות.

מדינת ישראל
משרד החינוך
האגף לחינוך מבוגרים

חיבור – יחידת לימוד אחת, 992101
מועד קיץ תשפ"ב, 2022 – סופי

קבוצה 3 – מודל הטענה והביסוס:

במה מדובר?

שיטה ליצירת קשר בין הכיוון הכללי בו אנו נוטים לצדד ובין התימוכין לדעה זו.

כיצד מבצעים?

יוצרים שלוש עמודות / שורות: טענה (מהי דעתי בנושא?), נימוק (מדוע אני סבור כך?) וביסוס (הוכחה / נתון / דוגמה / סיפור הממחיש זאת) עבור כל נימוק.

מה הקשר לטקסט הטיעוני?

טקסט טיעוני ללא דוגמאות מוחשיות מתקשה לשכנע. השיטה הזו מכריחה אתכם, ככותבים, לאתר ביסוס עבור כל נימוק בו אתם משתמשים.

נושא לתרגול:

היום אנשים רבים חושבים שהדבר היחידי שמעניין את האדם בעבודתו זה הכסף, והוא הולך לעבודה מדי יום רק כדי למלא את צורכי הקיום שלו: מזון, דיור, לבוש ועוד. השאלה שהעסיקה את העובדים אז והיום היא איך "לגמור את החודש" ואיך "לסגור אולי את המינוס בבנק". אנשים שחושבים כך ממשיכים שנים רבות בדרך זו למרות שחלק מהם מתוסכלים ואינם אוהבים את העבודה, אבל השלימו עם אורח חייהם.

לעומתם, רבים מאוד טוענים היום כי חוץ מהצורך הקיומי הם רוצים ליהנות בעבודה. רוצים שתהיה מעניינת, הם אומרים שהשכר אינו הסיבה היחידה שבגללה הם הולכים בכול יום לעבודה. הם יודעים שהאדם הוא יצור חברתי ורוצה להיות שייך לקבוצה ולחברה. בעבודה אדם יכול, בצד החלק המקצועי שלה, גם למצוא חברים, מנהלים טובים שאפשר ללמוד מהם, ואפילו בני זוג. יש עובדים שאפילו מוכנים להתפשר על שכר יותר נמוך אם ימצאו עניין, משמעות ומימוש עצמי בעבודה.

האם אתם תומכים בכך שעבודה מעניינת ומשמעותית חשובה לכם?

נמקו אותה ובססו דבריכם באמצעות דוגמאות.

מדינת ישראל
משרד החינוך
האגף לחינוך מבוגרים

חיבור – יחידת לימוד אחת, 992101
מועד קיץ תשפ"ב, 2022 – סופי

מטרות השיעור:

1. פיתוח מיומנויות בקרת כתיבה ושכתוב (התלמיד יזהה טעויות נפוצות ויתרגל את תיקונם במסגרת כתיבת משפטים תקינים ומלוכדים).
2. טיפוח לומד עצמאי ורפלקטיבי (זיהוי טעויות והפנמת הדרכים לשיפור, כחלק מתהליך הכתיבה).

חומרי עזר נדרשים:

- פתקים צבעוניים (ירוקים וצהובים) כמספר תלמידי הכיתה.
- הנספחים המצורפים במערך זה.

משך השיעור:

60 דק'.

מהלך השיעור:

רקע והקדמה לשיעור

לפני שיעור זה, נבדוק את מטלות הלומדים מהשיעור הקודם. נבחר טעות אחת מכל מטלה, ונשבץ אותה בעמודה הימנית בטבלה המצורפת. נעתיק את המשפטים ככתבם וכלשונם, כאשר המשפטים יכילו טעויות מתבחינים שונים ככל הניתן (תוכן, מבנה, תקינות לשונית וכו'). חשוב להקפיד על שיבוץ המשפטים המקוריים באופן אנונימי.

עורך ליום אחד – מודל בקרת הכתיבה

(25 דק')

נחלק ללומדים את דף העבודה (הטבלה), לצד כרטיסיית המחווה המצורפת כעזר עבורם. הלומדים מתבקשים להגדיר את סוג הטעות בפירוט (למשל: טעות בפיסוק, כתיבת משפט ארוך ומסורבל, שימוש במילת קישור שאינה מתאימה וכד'). לבסוף, עליהם לכתוב את המשפט באופן תקין. לאחר פרק זמן בו הלומדים יתנסו בעצמם בביצוע המשימה, המורה יעבור יחד עם הלומדים על המשפטים ויאסוף את תשובותיהם.

טיפ למנחה:

לא מן הנמנע כי לומדים יתקשו בשלב הראשוני בניסוח הטעויות באופן עצמאי. מומלץ להעתיק מספר משפטים מהטבלה ללוח ולהדגים את הטעויות במשפטים אלו. כמו כן, מומלץ להדגים כיצד ניתן לשכתבם באופן מוצלח.

היבטים פדגוגיים של מודל בקרת הכתיבה:

1. באמצעות שיטת הפעולה הנ"ל, התלמיד מקבל הדגמה ישירה של כלל הטעויות האפשריות במסגרת מטלת החיבור.
2. במהלך השיעור, הלומדים מתנסים באופן פעיל בהערכה מעצבת של תוצרי הכתיבה שלהם, והופכים לשותפים פעילים בהערכת תוצרי הכתיבה של לומדים אחרים. מעורבות הלומדים מאפשרת להם להשפיע באופן ישיר על תהליך הלמידה.
3. תהליך זה אינו מצריך מהמורה מתן משוב מלא על כל תוצרי הכתיבה של תלמידי הכיתה.
4. שיטת משוב זו מטפחת מיומנויות מסדר חשיבה גבוה, כגון: שאילת שאלות, השוואה, הסקה, מיון ועוד.

פעילות אישית - שכתוב

(10 דק')

בשלב הבא, נשיב ללומדים את מטלותיהם המקוריות. נבקש מהם להיעזר בדף העבודה ולנסות ולאתר טעויות האופייניות לטעויות המודגמות בדף העבודה. נאפשר ללומדים לתקן משפטים מתוך מטלת החיבור.

עבודה בזוגות: משוב עמיתים

(15 דק')

נחלק לכל זוג לומדים שני פתקים צבעוניים. נבקש מכל תלמיד לקרוא את המאמר של חברו, ולאחר מכן לכתוב על כל פתק את הנקודות הבאות:

- פתק ירוק – נקודות לשימור, נושאים שלקחתי מתוך הכתוב ואנסה ליישם גם במאמר שלי.
- פתק צהוב – שאלות או נקודות לשיפור, בהתאם לנלמד במהלך השיעור ולדוגמאות שהוצגו.

אסיף וסיכום

(10 דק')

נאשר לזוגות המעוניינים בכך, לשתף את המילאה הכיתתית במשוב שהעניקו ושקיבלו במהלך הפעילות.

נסיים: "לומדים יקרים, בשיעורים האחרונים נוכחנו לדעת כי הכתיבה אינה מעשה חד פעמי, אלא תהליך מתמשך. נחשפתם לכלים מעשיים שיסייעו לכם בתהליך זה וגם לחומרי הוראה רבים. שמרו עליהם והיעזרו בהם".

כתיבה במחברת המסע

כסיכום ליחידה זו ולתהליך הלמידה כולו, ניתן להציג ללומדים את השאלות הבאות, ולבקש מהם לבחור שתי שאלות עליהן יענו בכתב במחברת המסע:

1. בתחילת הדרך עבדנו על כתיבת מילים, משפטים ופסקה בודדת. כיום אתה מסוגל לכתוב חיבור שלם. מה השתנה בדרך שבה אתה ניגש לכתיבה? הבא דוגמה קצרה.
2. מהו הכלי שלמדת במהלך היחידות, אשר שיפר את הכתיבה שלך באופן משמעותי? הסבר כיצד הוא בא לידי ביטוי בחיבור האחרון שכתבת.
3. תאר מצב בו היית צריך לשכנע מישהו. כיצד הכלים שלמדת (טענה, נימוק, טענת נגד) יכולים לעזור לך במקרה כזה?
4. חשוב על מצב עתידי בו תצטרך להתנסח בכתב. מהו הכלי מהיחידה האחרונה שיהיה לך חשוב ליישם במצב זה? כיצד תשתמש בו בפועל?

לומדים יקרים, המשפטים הבאים לקוחים מהמטלה האחרונה שלכם!
מצאו את סוג הטעות בכל משפט, באמצעות כרטיסיית המחון המצורפת,
ולאחר מכן הציעו משפט תקין.

סוגי טעויות אפשריות:

מבנה, לכידות וקישוריות (20 נק') תוכן (40 נק')	מבע וסגנון (20 נק')	תקינות (20 נק')
• כתיבת רשימה ממוספרת (במקום כתיבת טקסט לכיד, המחולק לפתיחה, גוף וסיום). • כתיבה פחותה מההיקף הנדרש. • כתיבה על נושא אחר מהנדרש. • הימנעות מחזרתיות (שימוש במאזכרים). • כתיבת טקסט שאינו רציף ולכיד (שימוש במילות קישור).	• שימוש שאינו הולם שפת כתיבה (משלב לשוני נמוך, סלנג). • שימוש באוצר מילים שאינו עשיר ומגוון. • שימוש במשפטים ארוכים ומסורבלים (במקום מספר משפטים קצרים וברורים).	• שימוש שגוי בצורות הפועל ובגופים. • התאמה שאינה נכונה במין ובמספר. • שגיאות כתיב. • טעויות בפיסוק. • עימוד וסדר.

דוגמה ליישום מודל בקרת הכתיבה:

מספר	המשפט המקורי (ציטוט ישיר)	התחומים בהם ישנן טעויות (שם התחום ככותרת + הסבר, למשל: <u>תקינות</u> – טעות בפיסוק).	הצע משפט תקין
1	אני חושב שתכנון זמן זה חשוב כי זה טוב וזה עוזר	מבע וסגנון - חזרתיות ("זה"), ניסוח כללי מדי. תוכן - נימוק חלקי.	לדעתי, תכנון זמן הוא חשוב, משום שהוא מסייע לאדם להתנהל בצורה יעילה ומסודרת.
2	בגלל שתכנון זמן עוזר אז כדאי לעשות אותו	- מבע וסגנון - ניסוח לא תקין ("לעשות אותו") - תקינות - מבנה תחבירי שגוי.	מאחר שתכנון זמן מסייע לאדם להתנהל בצורה טובה יותר, מומלץ ליישם אותו בחיי היום-יום.
3	יש הטוענים כי תכנון זמן מגביל את חופש הפעולה של האדם אך בפועל הוא מאפשר לארגן את המשימות בצורה יעילה ולכן רבים בוחרים להשתמש בו	- תקינות - חסר פיסוק. - לכידות וקישוריות, מבע וסגנון - קושי בזהוי גבולות בין חלקי המשפט (משפט ארוך ומסורבל).	יש הטוענים כי תכנון זמן מגביל את חופש הפעולה של האדם, אך בפועל הוא מאפשר לארגן את המשימות בצורה יעילה. לכן, רבים בוחרים להשתמש בו.
4	המתנגדים לתכנון זמן טוענים כי הוא אינו יעיל, ולכן הם סבורים כי יש לפעול באופן ספונטני, אך טענה זו אינה נכונה.	תוכן – הפרכת טענת הנגד אינה מנומקת (לא הוזכר מדוע טענה זו "אינה נכונה"?).	המתנגדים לתכנון זמן טוענים כי הוא אינו יעיל, ולכן יש לפעול באופן ספונטני. עם זאת, טענה זו אינה מבוססת, שכן תכנון מוקדם מסייע לניצול יעיל של הזמן ולהפחתת טעויות.

תבנית לשימוש בכיתה:

מספר	המשפט המקורי (ציטוט ישיר)	התחומים בהם ישנן טעויות (שם התחום ככותרת + הסבר, למשל: <u>תקינות</u> – טעות בפיסוק).	הצע משפט תקין
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

